

ЗАТВЕРДЖУЮ

СХВАЛЕНО

Директор
Гімназії № 8 імені Панаса Мирного
Полтавської міської ради

Світлана БОГОДИСТА
(наказ від 20.04.2023 № 85)

на засіданні педагогічної ради
Гімназії №8 імені Панаса Мирного
Полтавської міської ради
від 20.04.2023 (протокол № 15)

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Гімназії № 8 імені Панаса Мирного
Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік**

Полтава, 2023

ЗМСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	18
ПОЧАТКОВА ОСВІТА 1-4 КЛАСИ	18
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою	18
Очікувані результати навчання здобувачів освіти початкової освіти	18
Загальний обсяг навчального навантаження (в годинах) і його розподіл за освітніми галузями, циклами та роками навчання	21
Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленим за цими предметами / інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання	22
Перелік навчальних програм початкової освіти	22
Опис форм організації освітнього процесу	23
Опис інструментарію оцінювання	23
РОЗДІЛ 2	39
БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА 5-6 КЛАСИ	39
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою	39
Очікувані результати навчання здобувачів освіти базової середньої освіти	39
Загальний обсяг навчального навантаження (в годинах) і його розподіл за освітніми галузями, циклами та роками навчання	44
Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленим за цими предметами / інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання	45
Перелік модельних навчальних програм	45
Опис форм організації освітнього процесу	47
Опис інструментарію оцінювання	47
РОЗДІЛ 3	59
БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА 7-9 КЛАСИ	59
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою	59
Очікувані результати навчання здобувачів освіти базової середньої освіти	59
Загальний обсяг навчального навантаження	64
Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленим за цими предметами / інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання	64
Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня	66
Опис форм організації освітнього процесу	69
Опис інструментарію оцінювання	70

ВСТУП

Гімназія № 8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради здійснює освітній процес українською мовою. Засновником закладу освіти є Полтавська міська рада.

Освітня програма Гімназії № 8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради спрямована на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та складена відповідно до основних вимог нормативних документів:

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» від 21.02.2018 № 87 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 30.09.2020 № 898);
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 26.02.2020 № 143);
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» (чинні для 7-9 класів);
- Наказ МОН України від 21.08.2013 р. № 1222 із змінами «Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (зі змінами, чинні для 6-11 класів);
- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496;
- Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 27.08.2019 № 1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу»;
- Наказ МОН України від 16.09.2020 № 1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи»;
- Наказ МОН України від 01.04.2022 № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- Наказ МОН України від 25.06.2018 № 677 «Про затвердження порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 24.07.2018 № 865/32317);

- Наказ МОН України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517 зі змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 09.10.2002 № 572, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 17.08.2012 № 921 наказом Міністерства освіти і науки від 08.04.2016 № 401);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 січня 2019 року за № 8/32979. (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 1431 від 24.12.2021);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 № 1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання» (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 268 від 01.03.2021);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.09.2017 № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів» (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 681 від 17.07.2019);
- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;
- Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);

- Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.12.2000 № 579 «Про затвердження Положення про похвальний лист «За високі досягнення у навчанні» та похвальну грамоту «За особливі досягнення у вивченні окремих предметів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 грудня 2000 за № 923/5144 у поточній редакції від 07.03.2012;
- Лист Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 № 1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затвердженого Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1984 від 20.09.2021, № 1371 від 01.08.2022);
- Закон України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»;
- Закон України від 25.04.2019 № 2704 «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- Статут Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради та інших нормативних документів щодо діяльності закладу освіти, спрямованих на реалізацію освітніх потреб здобувачів освіти.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 30.09.2020 № 898), Державним стандартом базової середньої освіти, затвердженим постановою кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 та розроблена на основі:

- Типової освітньої програми початкових класів, розробленої під керівництвом Р. Шияна (1-2 класи), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22;
- Типової освітньої програми початкових класів, розробленої під керівництвом Р. Шияна (3-4 класи), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22;
- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОН України від 19.02.2021 № 235;
- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня,

затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 року № 405 (таблиця 1).

Вона містить два рівні загальної середньої освіти: I рівень (початкова освіта) та II рівень (базова загальна середня освіта).

Мета та завдання освітньої програми

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію в систему світової та національної культури; рішення задач, адаптації до життя в суспільстві; виховання громадянськості, працьовитості, загальної культури, любові до природи; поваги до прав і свобод людини та до культурних традицій інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; самоосвіту, саморозвиток, самовдосконалення.

Основні завдання:

- реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);
- забезпечення діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчальнопізнавальної діяльності засобами технологій змішаного та дистанційного навчання;
- реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;
- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Під час розроблення освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової і кадрової автономії закладу, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Напрямки реалізації

Освітній процес у закладі освіти організовується відповідно до Закону України «Про освіту», Закону «Про повну загальну середню освіту», інших актів законодавства, освітньої програми закладу освіти та спрямовується на виявлення та розвиток здібностей та обдарувань особистості, її індивідуальних здібностей, досягнення результатів навчання, прогресу в розвитку, зокрема формування і

застосування відповідних компетентностей, визначених державними стандартами.

На кожному рівні загальної середньої освіти освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Освітній процес організовується за такими циклами:

- перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
- другий цикл початкової освіти – основний (3-4 роки навчання);
- перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний (5-6 роки навчання);
- другий цикл базової середньої освіти – базове предметне навчання (7-9 роки навчання).

1. При реалізації освітньої програми:

- забезпечено логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемні уроки, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;
- використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання, а саме: технологія розвивального навчання, технологія блочно-модульного навчання, розвитку критичного мислення, технологія інтегрованого навчання, ІКТ, мультимедійні та ін.;
- науково-дослідницьку діяльність, участь у проєктах, участь у міських та всеукраїнських експериментах;
- роботу з обдарованими дітьми;
- навчання дітей з особливими освітніми потребами.

2. Здійснення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

3. Спрямування освітнього процесу на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

4. Врахування особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення сформуванню варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.

5. Реалізація навчання за наскрізними лініями через організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

6. Врахування вимог до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.
7. Створення умов для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Термін реалізації:
2023/2024 н.р.

Структура програми:

Освітня програма гімназії на 2023/2024 н.р. складається зі вступу, трьох розділів, додатків.

Кожен розділ визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою;
- загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями для кожного року навчання;
- перелік варіантів типових навчальних планів та модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання.

Особливості організації освітнього процесу у 2023/2024 навчальному році

Призначення школи та засіб її реалізації

Призначення школи полягає в наданні якісної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;

- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- оригінальна організація освітньої діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання широкого спектра додаткових освітніх програм і послуг.

Опис «моделі» випускника школи

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник має міцні знання і вміло користується ними. Набуті життєві компетентності він вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;
- мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя - реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник рівня базової середньої освіти володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів, успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Наш випускник - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

Цілі та задачі освітнього процесу школи

Цілі та задачі освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені «моделлю випускника», призначенням і місцем школи в освітньому просторі міста, району, мікрорайону. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної. Інакше кажучи, відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач.

Перед школою поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової середньої загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до освітньої діяльності;
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів;
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази закладу.

Режим роботи гімназії і структура 2023/2024 н.р.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» тривалість навчального року складає 175 днів. Освітній процес розпочинається 1 вересня 2023 року з Дня знань і закінчується 28 червня 2024 року.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою.

I семестр з 01 вересня по 22 грудня 2023 р.

II семестр з 08 січня по 30 травня 2024 р.

У межах семестрів виокремлюються чверті:

I ЧВЕРТЬ – 01.09.2023 – 20.10. 2023	21+15=36
II ЧВЕРТЬ – 30.10 – 22.12	2+22+16=40
III ЧВЕРТЬ – 08.01 – 22.03.2024	18+21+16=55
IV ЧВЕРТЬ - 01.04 – 30.05.2024	22+22=44

Протягом навчального року для учнів проводяться канікули (згідно із санітарними нормами) орієнтовно:

осінні – з 21 жовтня по 29 жовтня 2023 року;

зимові – з 23 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року;

весняні – з 23 березня по 31 березня 2024 року.

Згідно з дотриманням санітарно-гігієнічних норм установлюється наступний режим освітнього процесу:

Тривалість уроку:

1 клас – 35 хвилин,

2-4 клас – 40 хвилин,

5-9 клас – 45 хвилин.

Згідно з листом МОН України від 02.04.2018 № 1/9 – 190 «Щодо скорочення тривалості уроку для учнів початкової школи» під час уроків у початкових класах вчителі проводять динамічні паузи, рухливі та рольові ігри, які мають на меті збереження і зміцнення здоров'я учнів. Тому разом урок в 1-4 класах триває 45 хвилин.

Розклад дзвінків:

№ п/п	Урок	Перерва
1	8.30 – 9.15	10 хв.
2	9.25 – 10.10	20 хв.
3	10.30 – 11.15	10 хв.
4	11.25 – 12.10	20 хв.
5	12.30 – 13.15	10 хв.
6	13.25 – 14.10	20 хв.
7	14.30 – 15.15	

Режим роботи закладу: п'ятиденний навчальний тиждень, одна зміна.

Школа працює з 7.00 до 19.00

Відповідно до наказу МОЗ від 01.08.2022 р. № 1371 в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру, безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не перевищує:

- 1-2 класів - 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 - по 20 хвилин;
- 3-4 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 30 хвилин, або 4 - по 20 хвилин;
- 5-6 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 35 хвилин, або 4 - по 25 хвилин;
- 7-9 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 40 хвилин, або 4 - по 30 хвилин, або 5 - по 25 хвилин.

Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти.

Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти (затверджений наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за № 1111/35394) зі змінами наказу МОЗ від 01.08.2022 р. № 1371

Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1 години у 3 – 5 класах, 1,5 години у 6 – 9 класах, 2 години - у 10-11(12) класах. Учням 1-2 класів не рекомендуються обов'язкові завдання для самопідготовки у позанавчальний час.

У закладі щоденно о 9 годині 00 хвилин має проводитись загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (стаття 2 Указу Президента України № 143 від 16 березня 2022 року «Про загальнонаціональну

хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», лист Міністерства освіти і Науки України від 16.03.2022 № 1/3472-22).

У гімназії створюється група подовженого дня для учнів 1-2 класів відповідно до Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОН України від 25.06.2018 № 677.

Режим роботи групи подовженого дня:

Години		Вид діяльності
Понеділок, вівторок, четвер,	Середа, п'ятниця	
13.20-13.35	12.15-12.30	Прийом учнів
13.35-14.20	12.30-13.15	Відпочинкова прогулянка, спортивно-оздоровчі заняття
14.20-14.40	13.15-13.35	Обід
14.40-15.30	13.35-14.30	Виконання домашнього завдання, самопідготовка
15.30-17.00	14.30-16.00	Прогулянка на відкритому повітрі, рухливі ігри
17.00-17.30	16.00-16.30	Виховна година
17.30-18.00	16.30-17.00	Спортивно-оздоровчі заняття
18.00-19.00	17.00-18.00	Заходи емоційно-розвивального характеру
19.00-19.20	18.00-18.15	Підсумок дня. Робота з батьками

Фізкультхвилинки та гімнастика для очей – кожні 15 хвилин

Навчальні екскурсії та навчальна практика здобувачів освіти організовується відповідно до методичних рекомендацій щодо організації освітнього процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 № 1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів». За рішенням педагогічної ради навчальні екскурсії у 1-4, 5-8 класах проводиться протягом навчального року.

У випускних 4-х, 9-х класах проводиться державна підсумкова атестація навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до Порядку проведення державної підсумкової атестації (далі – Порядок), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 02 січня 2019 року за № 8/32979. (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 1431 від 24.12.2021). Строки проведення атестації в закладі освіти затверджує керівник закладу освіти в межах навчального року.

У 2023/2024 навчальному році пріоритетними є такі напрями освітньої діяльності:

- продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа»;
- впровадження у 5-6 класах нового Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт);
- організація освітнього процесу після вимушеного переривання його звичного перебігу, викликаного спочатку тривалими карантинами, потім – військовою агресією рф на території нашої держави;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції;
- просвіта з питань особистої безпеки;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану.

Під час організації дистанційного та змішаного навчання слід виважено обирати електронні освітні ресурси, ураховуючи їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі. За умов використання дистанційної/змішаної форм навчання посилюється значущість навчання щодо безпеки в інтернеті.

З метою посилення національно-патріотичного виховання дітей та молоді перший урок у новому навчальному році проводиться на тему: «Ми українці: честь і слава незламним!». Метою уроку є виховання почуття гордості й приналежності до незламного українського народу, який героїчно боронить власну державу, і як наслідок готовності до посильної участі у справі захисту суверенітету України та відновлення її територіальної цілісності, долучення до волонтерського руху, допомога армії; глибокої пошани до загиблих героїв і вшанування їх світлої пам'яті; поваги до Збройних сил України й усіх причетних до справи захисту нашої Вітчизни і вдячності їм; співчуття до людей, скалічених війною, до родичів тих, хто загинув на війні, тих, хто втратив житло або був змушений його покинути; стійкості до впливів пропаганди країни агресора.

Враховуючи триваючу широкомасштабну війну російських окупаційних військ фактично на всій території України актуальними в цей час є вивчення правил пожежної, мінної безпеки та основ цивільного захисту, організація регулярних навчань щодо дій в умовах загрози та виникнення надзвичайної ситуації, у разі оголошення повітряної тривоги та проведення уроків безпеки.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом МОН від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» із змінами згідно і

доповненнями, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 09.10.2002 № 572, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.08.2012 № 921, наказом Міністерства освіти і науки України від 08.04.2016 № 401.

1-9 класи можуть ділитися на групи:

- при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів;
- під час вивчення у 5 класах інтегрованого мовнолітературного курсу клас може ділитися на групи не менше ніж на чотирьох уроках на тиждень, що відповідає мінімальному та рекомендованому тижневому навантаженню для вивчення української мови;
- при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови наявності в класі понад 24 учнів, не менше 8 учнів у групі;
- при проведенні уроків з трудового навчання, технологій (окремо для хлопців і дівчат) за умови наявності в класі понад 27 учнів, але не менше 8 учнів у групі;

Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при наповнюваності, меншій від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» на період тривалості воєнного стану призупиняється дія положення частини другої статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо граничної верхньої межі кількості учнів у класі (наповнюваності класу) державного, комунального закладу освіти, крім здобуття освіти заочною (денною) або вечірньою формою.

Нормативи максимальної наповнюваності класів за денною, вечірньою формами навчання зберігаються.

При дистанційному навчанні заклад освіти самостійно приймає рішення щодо максимальної кількості учнів у класі.

Форми організації освітнього процесу

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту» загальна середня освіта може бути організована за такими формами:

- інституційна (очна (денна));
- індивідуальна (сімейна (домашня), педагогічний патронаж, індивідуальна освітня траєкторія).

Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації у місті та області, може змінюватися впродовж навчального року і визначається рішенням військово-цивільних адміністрацій. Рішення приймається за участю батьків. Якщо батьки не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть обрати дистанційну форму або індивідуальний графік навчання, або перевести дитину на екстернатну форму навчання.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу у 2023/2024 навчальному році здійснюється за

змішаною формою навчання (ротаційна модель), що поєднує очний і дистанційний режими за графіком:

Дні тижня	Початкова школа	5-9 класи
I,III тиждень	1-4	5, 7, 9
II, IV тиждень	1-4	6, 8-А, 8-Б

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти.

Заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу (єдина система на платформі Google Workspace). При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти.

Також, в очному режимі, у разі нестачі в шкільних укриттях місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму.

За умови обладнання класних приміщень відеокамерами, може бути створена можливість для ретрансляції занять або відеозапису уроків.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 16.08.2023 № 1/12186/23 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти».

Для осіб з особливими освітніми потребами організовується інклюзивне навчання за денною формою здобуття освіти та індивідуальне навчання (педагогічний патронаж).

Інклюзивне навчання є способом організації освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами за інституційною формою здобуття освіти та передбачає включення дитини з особливими освітніми потребами до освітнього процесу спільно з іншими учнями класу.

Інклюзивний клас – це клас у закладі загальної середньої освіти, в якому серед інших учнів навчаються одна, дві або три дитини з особливими освітніми потребами. При цьому особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для таких дітей забезпечується шляхом створення для кожного учня індивідуальної програми розвитку, адаптації або модифікації навчального

матеріалу асистентом вчителя, надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг, забезпечення учня спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку.

Організація такого навчання з наданням психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 483 від 26.04.2022) на підставі заяви батьків дитини з особливими освітніми потребами, до якої обов'язково додається висновок інклюзивно-ресурсного центру та, за потреби, інші документи, визначені Порядком зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН від 16.04.2018 № 367, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 05.05.2018 за № 564/32016).

Індивідуальний навчальний план та індивідуальна навчальна програма розробляються відповідно до особливостей інтелектуального розвитку учня.

Безпосередня організація інклюзивного навчання у закладі здійснюється командою психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами закладу. Основні принципи, завдання та функції, а також порядок організації діяльності команди супроводу визначені у Примірному положенні про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти, затвердженим наказом МОН від 08.06.2018 № 609.

Індивідуальна форма здобуття освіти (педагогічний патронаж) організовується для осіб, які, відповідно до висновку лікарсько-консультативної комісії закладу охорони здоров'я, за станом здоров'я не можуть здобувати освіту за денною формою.

Кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж) визначається відповідно до кількості предметів інваріантної частини навчального плану за умови виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти і становить:

- 1-4 класи – 10 годин на тиждень на здобувача освіти;
- 5-9 класи – 14 годин на тиждень на здобувача освіти.

У гімназії може бути організована сімейна (домашня) форма навчання. Вона діє для учнів, чий батьки хочуть і готові самостійно організувати навчання вдома. Проте, учня зараховують до школи та закріплюють за певним класом відповідно до заяви батьків. Вчителі, що працюють в даному класі, відслідковують його навчальний прогрес. Знання учня мають відповідати Державному стандарту. Підсумкове оцінювання здійснюється 4 рази на рік.

Порядок організації здобуття загальної середньої освіти за індивідуальною формою регламентується Положенням про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10.02.2021 № 160).

Керівник закладу забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних програм розвитку (для осіб з особливими освітніми потребами).

РОЗДІЛ 1

ПОЧАТКОВА ОСВІТА 1-4 КЛАСИ

Освітня програма школи I ступеня (початкова освіта) розроблена з метою впровадження Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ від 30.09.2020 № 898).

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти початкової освіти

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;
- цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;
- радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проєктної діяльності;
- розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;

- міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;
- забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;
- утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);
- плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;
- формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Початкова освіта має цикли, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, обумовлених готовністю до здобуття освіти:

- адаптаційно-ігровий (1-2 класи);
- основний (3-4 класи).

Державний стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1.	Вільне володіння державною мовою	Уміє: усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовий вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.
2.	Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами	Розуміє: прості висловлювання іноземною мовою, спілкується нею у відповідних ситуаціях, оволодіває навичками міжкультурного спілкування.
3.	Математична компетентність	Уміє виявляти прості математичні залежності в навколишньому світі, моделює процеси та ситуації із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлює ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини.
4.	Компетентності у галузі природничих наук, техніки, технологій	Уміє: пропонувати нові ідеї, прагне до пошуку та допитливості, самостійно чи в групі спостерігає та досліджує, формулює припущення і робить висновки на основі проведених дослідів, прагне пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.
5.	Інноваційність	Учень/учениця відкритий до нових ідей, ініціює зміни у

		близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), забезпечує подальшу здатність успішно навчатися, відчуває себе частиною спільноти і бере участь у справах громади.
6.	Екологічна компетентність	Усвідомлює основи екологічного природокористування, дотримується правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміє важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства. Розуміє взаємозв'язок людини й навколишнього середовища та її залежність від природних ресурсів; готовий обговорювати питання, пов'язані із збереженням навколишнього середовища на рівні свого регіону, держави та на глобальному рівні; уміє презентувати та обґрунтовувати проекти, спрямовані на збереження довкілля та забезпечення його сталого розвитку.
7.	Інформаційно-комунікаційна компетентність	Уміє опанувувати основу цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатний безпечно та етично використовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.
8.	Навчання впродовж життя	Опановує уміння і навички, необхідні для подальшого навчання, організовує власне навчальне середовище, вміє здобувати нову інформацію з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначає власні навчальні цілі та способи їх досягнення, навчання працювати самостійно та в групі.
9.	Громадянські та соціальні компетентності	Усвідомлює рівні права і можливості, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, є активним у житті класу та школи, поважає права інших осіб, уміє діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінує культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливо ставиться до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримується здорового способу життя. Дає обґрунтовану оцінку особливостям життєдіяльності в демократичному суспільстві, презентує свою роль у його розвитку; висловлює свою громадянську позицію та свої погляди щодо різноманітних соціальних проблем як у власній країні, так і у світовому просторі; дискутує довкола питань про свою роль і місце у сучасному середовищі, обґрунтовуючи власні погляди конкретними прикладами із життя світової спільноти.
10.	Культурна компетентність	Долучається до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.
11.	Підприємливість, фінансова грамотність	Уміє застосовувати на практиці набуті знання; прагне до гідної соціальної та професійної самореалізації, ініціативний, готовий брати відповідальність за власні рішення, вміє організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлює етичних цінностей ефективною співпраці, готовий до втілення в життя ініційованих ідей, приймає власні рішення.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та

громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в новій ситуації.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми будуть використовуватися **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Загальний обсяг навчального навантаження (в годинах) і його розподіл за освітніми галузями, циклами та роками навчання

Загальний обсяг навчального тижневого навантаження для учнів

- 1 класу – 23 години на тиждень;
- 2 класу – 25 годин на тиждень;
- 3 класу – 26 годин на тиждень;
- 4 класу – 26 годин на тиждень.

Обсяг навчального навантаження на рік для учнів 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1680 годин/навчальний рік:

- для 1-х класів – 805 годин/навчальний рік,
- для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження на рік для учнів 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1820 годин/навчальний рік:

- для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік;
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленням за цими предметами/інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм навчальний план освітньої програми закладу на 2023/2024 навчальний рік складається за Типовими освітніми програмами для 1-2-х та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти (під керівництвом Шияна Р.Б.), затвердженими наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22.

Навчальні плани містять інваріантну складову, сформовану на державному рівні, обов'язкову для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

Мовно-літературна, у тому числі:

Рідномовна освіта (українська мова та література; мови та літератури корінних народів та національних меншин) (МОВ¹)

Іншомовна освіта (ІНО)

Математична (МАО)

Природнича (ПРО)

Технологічна (ТЕО)

Інформатична (ІФО)

Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)

Громадянська та історична (ГІО)

Мистецька (МІО)

Фізкультурна (ФІО).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 1-4 класів окреслено у навчальних планах закладу (Додатки 1-5).

Перелік навчальних програм

І ступінь (1-2 класи)

Предмет	Програма
Українська мова	Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743 «Про типові освітні та навчальні програми для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»
Англійська мова	
Математика	
Я досліджую світ	
Мистецтво	
Фізична культура	

II ступінь (3-4 класи)

Предмет	Програма
Українська мова Англійська мова Математика Я досліджую світ Інформатика Мистецтво Фізична культура	Типова освітня програма початкової освіти розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743 «Про типові освітні та навчальні програми для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Опис форм організації освітнього процесу

Навчальний день у 1-4 класах Нової української школи розпочинається ранковими зустрічами, метою яких є створення психологічно комфортної атмосфери в класному колективі та формування в учнів мотивації до навчальної діяльності. На ранкову зустріч відводяться перші 15-25 хвилин навчального дня. Основними формами організації освітнього процесу в початкових класах є різні типи уроку, а також екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, дослідницькі, інформаційні та мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Учні 3 класу розпочинають другий цикл початкової освіти. Він передбачає інтегративно-предметну основу організації освітнього процесу зі зменшенням у ньому частки ігрових методів відносно проблемно-пошукових, дослідницьких та інших методів навчання. Ця особливість зумовлює певні організаційні зміни та вибір таких методик, які створюють для учня ситуацію самостійного вибору, вияву відповідальності й ініціативності, критичної оцінки й сміливості у прийнятті рішень, здатності в команді вирішувати проблеми. Відповідно основними видами діяльності учнів мають бути дослідницька, пошукова, творча тощо. Ігрову діяльність пропонується організовувати для проведення дидактичних, ділових ігор, ігор-стратегій тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис інструментарію оцінювання

Однією з ключових змін в оцінюванні є підхід до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета/курсу використовуємо вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу, яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Поняття вербальної оцінки (оцінювальне судження) та рівневої оцінки (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату). Вербальну і рівневу оцінку можна виражати як усно, так і письмово. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначається буквами – «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В).

Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах виражаються вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах рівневою оцінкою.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для здобувача освіти та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання;
- підсумкового оцінювання.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Критерії оцінювання

Оцінювання це процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання доцільно здійснювати з метою створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей здобувача освіти кожного, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Характерною ознакою оцінювання є рівноправна взаємодія учасників освітнього процесу, спрямована на формування суб'єктної позиції здобувачів через активне залучення його/ї до самооцінювання/ взаємооцінювання і прийняття рішень щодо подальшої навчальної діяльності.

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, добросовісності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимулювальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна.

Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу здобувачів, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.

Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання здобувачів освіти, у тому числі процес їх досягнення. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти.

Залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, особливостей змісту навчального предмета/інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема отримання даних під час різних видів навчально-пізнавальної діяльності учнів, яка може бути:

- за формою – індивідуальною, груповою, фронтальною;
- за способом виконання – усною (бесіда, розповідь, переказ, діалог тощо); письмовою(окремі навчальні завдання, у тому числі тестові, компетентнісні завдання, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні роботи); практичною (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо,

спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей тощо); програмованою (з використанням «електронних засобів навчання, дозволених для використання в закладах загальної середньої освіти).

З урахуванням опрацьованого програмового матеріалу відповідно до календарно-тематичного плану та готовності учнів виконувати завдання вчитель самостійно може визначати форму, спосіб, зміст, час виконання навчально-пізнавальної діяльності і фіксувати їх у планах-конспектах уроків/занять.

За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу залежно від дидактичної мети й пріоритетної функції оцінювання, оцінку визначають як показник досягнень навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

З урахуванням мети оцінювання змінено підходи до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета вивчення/інтегрованого курсу використовуємо вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Рамка оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів

Рівень навчальних досягнень	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
Високий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; – характеризує об'єкти, визначає їх спільні і відмінні ознаки, властивості; установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; – застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; – знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову; – прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії.
Достатній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних типовим навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; – називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні

	<p>відмінні ознаки, властивості об'єктів, угрупує об'єкти, установлює причиново-наслідкові зв'язки між об'єктами;</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; – знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; – пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/поминки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки.
Середній	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; – називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угрупує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками; – відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; – знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя; – коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результат виконання завдань за зразком, констатує правильність/неправильність результату; – визначає утруднення/поминки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	<p>Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за завданнями орієнтирами; – називає окремі ознаки об'єктів; – відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; – знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/ прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; – коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонуваного запитань; співвідносить результат виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/ неправильність результату.

Формувальне оцінювання

Організуючи освітній процес в закладі освіти враховується, що формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і

триває постійно. Формувальне оцінювання спрямовують на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учителю пропонується здійснювати постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Формувальне оцінювання здійснюється в психологічно комфортних умовах, що передбачає рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальну діяльність, зазвичай, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Під час добору критеріїв оцінювання для кожного конкретного навчального завдання/системи навчальних завдань слід враховувати, що критерії – це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього.

3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання можна використовуються різноманітні інструменти зворотного зв'язку. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. Важливо не протиставляти дітей одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні обговорюються з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Під час взаємооцінювання формуються уміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариську та відчуття значущості кожного в колективі.

4. Створення умов для формування уміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності учнів вчитель спрямовує на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Учитель може

привернути увагу школяра на алгоритм виконання завдання, зразок, на основі якого виконувалося завдання, поставити орієнтувальне запитання тощо. Вибір інструментів корекції здійснюють з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції надається перевага індивідуальній роботі.

Об'єктами формуального оцінювання можуть бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Для співвіднесення навчальних дій учня/учениці з етапами досягнення результату використовується Орієнтовну рамку оцінювання, відповідно до яких процес досягнення результату навчання проходить через такі рівні реалізації навчальної діяльності: рівень розпізнавання об'єкта вивчення; репродуктивний рівень навчальних дій у типових навчальних ситуаціях; продуктивний рівень навчальних дій в аналогічних типовим навчальних ситуаціях; продуктивно-творчий рівень навчальних дій у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях.

Результати формуального оцінювання виражаються вербальною оцінкою учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив/ли думку учень/учні.

У межах формуального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться тематичні діагностувальні роботи.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності. Її проводять з метою:

- визначення якісних і кількісних характеристик оволодіння певною, достатньо завершеною частиною навчального матеріалу відповідно до очікуваних результатів навчання, визначених в освітній програмі;
- виявлення утруднень в навчальній діяльності учнів, коригування освітнього процесу та (за потреби) внесення коректив до календарно-тематичного планування з метою подолання виявлених в учнів утруднень;
- прогнозування результатів навчання на наступному етапі опанування програмовим матеріалом з урахуванням шляхів удосконалення методики навчання.

Змістовим наповненням тематичної діагностувальної роботи є система навчальних завдань, що передбачають різні рівні реалізації навчальної діяльності та за результатами виконання яких можна отримати об'єктивну інформацію про досягнення групи взаємопов'язаних очікуваних результатів навчання учня на певному етапі опанування програмовим матеріалом.

Обсяг завдань у тематичній діагностувальній роботі визначається з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добираються з

урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/ конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

Завдання діагностувальних робіт добираються таким чином, щоб результат навчання, який оцінюють на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова навчання) система тематичних діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (2-4 кл.), читання вголос (1-4 кл.), читання мовчки (3-4 кл.), читання напам'ять (2-4 кл.), роботу з літературним твором/медіа текстом (2-4 кл.), діалог (усно/письмово, 2-4 кл.), усний переказ (2-4 кл.), письмовий переказ (3-4 кл.), усний твір (2-4 кл.), письмовий твір (4 кл.), списування (1-4 кл.), диктант (2-4 кл.), робота з мовними одиницями (2-4 кл.). Комбінації навчальних завдань у діагностувальних роботах учитель може визначати самостійно з урахуванням дидактичної доцільності їх поєднання та часу, необхідного для виконання певного навчального завдання. Протягом року запропоновані види навчальних завдань у діагностувальних роботах можуть повторюватись. Кількість разів уміщення одного і того ж навчального завдання (кількість аудіювань, диктантів тощо) учитель може визначати з урахуванням особливостей формування певного очікуваного результату навчання та стану його досягнення учнями. З урахуванням дидактичної доцільності діагностувальна робота може бути представлена у тестовій формі й містити тестові завдання закритого і відкритого типів.

Учитель може здійснювати Комбінування навчальних завдань у діагностувальних роботах.

З математики тематичні діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.

Водночас учитель може практикувати проведення тематичних діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо). Одна з тематичних діагностувальних робіт протягом року може передбачати виявлення стану сформованості навичок усних обчислень. Зміст завдань у такій роботі, зазвичай, може охоплювати різні змістові лінії навчальної програми з математики.

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, тематичні діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого і

відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Система тематичних діагностувальних робіт у 3-4 класах може містити комплексні діагностувальні роботи для кожного класу, зміст яких охоплює мовно-літературну, математичну, природничу освітню галузі.

Тематичні діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна», а також з курсів за вибором, не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/нтегрованого курсу учитель визначає самостійно під час складання календарно-тематичного плану. При цьому враховує навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення/ інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтує методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі.

Результатами оцінювання тематичних діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Наступний урок після виконання тематичної діагностувальної роботи проводиться з метою встановлення зворотного зв'язку щодо якості учіння, зокрема виявлення прогресу здобувача освіти відносно себе самого, створення умов для усунення виявлених утруднень у досягненні очікуваних результатів навчання. На такому уроці організовується аналіз виконаних завдань та роботу над виправленням і попередженням помилок. Під час зворотного зв'язку з учнями за результатами тематичного оцінювання учитель має можливість зорієнтувати їх на успіх, спрямувати на саморозвиток і самовдосконалення. Ця робота може бути фронтальною під керівництвом учителя, груповою чи індивідуальною залежно від кількості виявлених типових утруднень у досягненні результатів навчання, які підлягали діагностуванню, та готовності учнів самостійно їх опрацювати.

Підсумкове оцінювання

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік є результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання.

Підсумкова оцінка за рік визначається з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як «Інформатична», «Мистецька» і «Фізкультурна» здійснюється шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

Підсумкова (річна) оцінка визначається з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу освіти проводять державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Розгорнута характеристика результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року, надається у Свідоцтві досягнень. Для здобувачів початкової освіти розроблені два примірні зразки свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання. Обидва примірні зразки свідоцтв досягнень містять такі частини: «Характеристика навчальної діяльності», «Характеристика результатів навчання з окремих освітніх галузей», «Рекомендації вчителя», «Побажання батьків».

У першій частині свідоцтва досягнень учня надається характеристика навчальної діяльності учня/учениці, показники якої підлягають лише вербальному оцінюванню з висновком: показник виявляється під час навчальної діяльності, що у графі «Сформовано (✓)/ще формується» позначається ✓; виявлення показника потребує спонукання/розвитку, про що у цій графі позначення не робиться, щоб надати перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині свідоцтва досягнень учня/учениці фіксується оцінка щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. За умов використання вербальної оцінки (1-2 класи) у графі «Сформовано (✓)/ще формується//Рівень результату навчання» стан сформованості результату навчання позначається ✓, або позначення не робиться (якщо результат ще формується), що як і в попередньому випадку надає перспективу для подальшого формування результату навчання. За умов використання рівневої оцінки (3-4 класи) у графі «Сформовано (✓)/ще формується//Рівень результату навчання» позначається буквами В/Д/С/П рівень сформованості результату навчання.

У частині «Рекомендації вчителя» словесно конкретизується сформованість результатів навчання учнів та окреслюються орієнтири індивідуальної траєкторії навчання учня/учениці.

У частині «Побажання батьків/осіб, що їх замінюють» батьки/особи, що їх замінюють можуть записувати власну думку щодо результатів навчання їхніх дітей, висловлювати побажання щодо подальшої співпраці із закладом освіти з питання навчання дитини.

Свідоцтво досягнень учня підписує учитель класу, батьки учня, керівник закладу освіти. Оригінал документа зберігають батьки учня/учениці чи особи, що їх замінюють. Копія документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, зберігається в особовій справі учня.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (1 клас) з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
(за програмою Шияна Р.Б.)

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 12.08.2022 № 743)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		1-й клас
Мовно-літературна	Українська мова	5
	Англійська мова	2
Математична	Математика	3+1
Природнича	Я досліджую світ	7
Мистецька	Мистецтво	2
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		19+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		20
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23

Директор

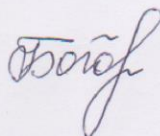
Світлана БОГОДИСТА

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (2 клас) з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
(за програмою Шияна Р.Б.)

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 12.08.2022 № 743)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		2 клас
Мовно-літературна	Українська мова	5
	Англійська мова	3
Математична	Математика	3+1
Природнича	Я досліджую світ	8
Мистецька	Мистецтво	2
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		21+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		25

Директор

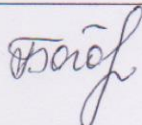
Світлана БОГОДИСТА

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (3 клас) з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
(за програмою Шияна Р.Б.)

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 12.08.2022 № 743)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
		3 клас
Мовно-літературна	<i>Інваріантна складова:</i>	
	Українська мова	5+1
	Англійська мова	3
Математична	Математика	4
Природнича	Я досліджую світ	7
Інформатична	Інформатика	1
Мистецька	Мистецтво	2
Фізкультурна	Фізична культура	3
Усього		22+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26

Директор

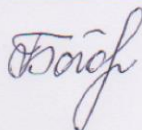
Світлана БОГОДИСТА

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (4 класи) з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
(за програмою Шияна Р.Б.)

Відповідно до Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 12.08.2022 № 743)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		4-А клас	4-Б клас
Мовно-літературна	<i>Інваріантна складова:</i>		
	Українська мова	5+1	5+1
	Англійська мова	3	3
Математична	Математика	4	4
Природнича	Я досліджую світ	7	7
Інформатична	Інформатика	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3
Усього		22+3+1	22+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

Директор

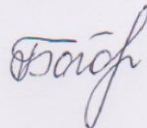
Світлана БОГОДИСТА

Додаток 5
до Освітньої програми Гімназії № 8
імені Панаса Мирного
на 2023/2024 н.р.

ЗАГАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
початкової школи (1-4 класи) з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
(за програмою Шияна Р.Б.)

Освітня галузь	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		1 клас	2 клас	3 клас	4-А клас	4-Б клас
Мовно-літературна	<i>Інваріантна складова:</i>					
	Українська мова	5	5	5+1	5+1	5+1
	Англійська мова	2	3	3	3	3
Математична	Математика	3+1	3+1	4	4	4
Природнича	Я досліджую світ	7	8	7	7	7
Інформатична	Інформатика			1	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3	3
Усього		19+3+1	21+3+1	22+3+1	22+3+1	22+3+1
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня		20	22	23	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26	26

Директор

Світлана БОГОДИСТА

РОЗДІЛ 2

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА 5-6 КЛАСИ

Освітня програма 5-6 класів Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради розроблена відповідно до ст.33 закону України «Про освіту», ст.15, 38, 39 Закону України «Про повну загальну середню освіту», на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 19.02.2021 № 235), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898.

Вимоги до осіб,

які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Очікувані результати навчання

здобувачів освіти базової середньої освіти

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;
- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;
- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

5. Базова середня освіта має 2 цикли: адаптаційний (5–6 класи) та базове предметне навчання (7–9 класи), що дають змогу враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями.

6. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначено на основі компетентнісного підходу.

7. До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає вміння:

- здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм сучасної української літературної мови, типів мовної взаємодії, особливостей стилів мовлення інформаційних та художніх текстів, медіатекстів тощо;
- здобувати та опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел у різних освітніх галузях і контекстах, критично осмислювати її та використовувати для комунікації в усній та письмовій формі, для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;
- відповідально, усвідомлюючи цінність української мови як мови взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає вміння:

- здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі на основі знання функцій мови, ресурсів (лексики, граматики) і норм мови, особливостей основних стилів і жанрів мовлення, типів мовної взаємодії;
- здобувати і опрацьовувати інформацію з різних (друкованих та цифрових, зокрема аудіовізуальних) джерел, критично осмислювати її, використовувати в усній та письмовій комунікації для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей;
- відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей у життєвих та навчальних ситуаціях, творчого самовираження, спираючись на особливості міжкультурної комунікації та досвід комунікації державною мовою;
- відповідно до ситуації ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати та обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди та переконання в усній і письмовій формі у різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, громадських тощо), спираючись на мовний і мовленнєвий досвід, мовні норми у спілкуванні, соціокультурні реалії та особливості міжкультурної комунікації;

3) математична компетентність, що передбачає здатність розвивати і застосовувати математичні знання та методи для розв'язання широкого спектра проблем у повсякденному житті; моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичного апарату; усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому та суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

5) інноваційність, що передбачає здатність учня реагувати на зміни та долати труднощі; відкритість до нових ідей; ініціювання змін у класі, закладі освіти, родині, громаді тощо; спроможність визначати і ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб навчатися і досягати успіхів;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає впевнене, критичне і відповідальне використання цифрових технологій для власного розвитку і спілкування; здатність безпечно застосовувати інформаційно-

комунікаційні засоби в навчанні та інших життєвих ситуаціях, дотримуючись принципів академічної доброчесності;

8) навчання впродовж життя, що передбачає здатність визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, знаходити можливості для навчання і саморозвитку; спроможність навчатися і працювати в колективі та самостійно, організовувати своє навчання, оцінювати його, ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

– спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, ідей сталого розвитку суспільства, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію;

– виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального здоров'я, усвідомлення особистих відчуттів і почуттів, здатність дослухатися до внутрішніх потреб; дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки та спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та ґрунтуються на спільних моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає наявність стійкого інтересу до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу, шанобливого ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин, інших держав і народів; здатність розуміти і цінувати творчі способи вираження та передачі ідей у різних культурах через різні види мистецтва та інші культурні форми; прагнення до розвитку і вираження власних ідей, почуттів засобами культури і мистецтва;

11) підприємливість і фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, створювати цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності; здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою; уміння розв'язувати проблеми; готовність брати відповідальність за прийняті рішення; здатність працювати в команді для планування і реалізації проектів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність, тощо.

8. Основою формування ключових компетентностей є особистісні якості, особистий, соціальний, культурний і навчальний досвід учнів; їх потреби та інтереси, які мотивують до навчання; знання, уміння та ставлення, що формуються в освітньому, соціокультурному та інформаційному середовищі, у різних життєвих ситуаціях.

9. Наскрізними в усіх ключових компетентностях є такі вміння:

1) читати з розумінням, що передбачає здатність до емоційного, інтелектуального, естетичного сприймання і усвідомлення прочитаного, розуміння інформації, записаної (переданої) у різний спосіб або відтвореної технічними пристроями, що охоплює, зокрема, уміння виявляти приховану і очевидну інформацію, висловлювати припущення, доводити надійність аргументів, підкріплюючи власні висновки фактами та цитатами з тексту, висловлювати ідеї, пов'язані з розумінням тексту після його аналізу і добору контраргументів;

2) висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, тобто словесно передавати власні думки, почуття, переконання, зважаючи на мету та учасників комунікації, обираючи для цього відповідні мовленнєві стратегії;

3) критично і системно мислити, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей, їх взаємозв'язків, умінні аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях, зважати на протилежні думки та контраргументи, розрізняти факти, їх інтерпретації, розпізнавати спроби маніпулювання даними, використовуючи різноманітні ресурси і способи оцінювання якості доказів, надійності джерел і достовірності інформації;

4) логічно обґрунтовувати позицію на рівні, що передбачає здатність висловлювати послідовні, несуперечливі, обґрунтовані міркування у вигляді суджень і висновків, що є виявом власного ставлення до подій, явищ і процесів;

5) діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, доброзесне використання чужих ідей та їх доопрацювання, застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей, уміння випробовувати нові ідеї;

6) виявляти ініціативу, що передбачає активний пошук і пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, їх ініціювання, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;

7) конструктивно керувати емоціями, що передбачає здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, розуміти, як емоції можуть допомагати і заважати в діяльності, налаштовуючи себе на пошук внутрішньої рівноваги, конструктивну комунікацію, зосередження уваги, продуктивну діяльність;

8) оцінювати ризики, що передбачає вміння розрізняти прийнятні і неприйнятні ризики, зважаючи на істотні фактори;

9) приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення, досягнення поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків;

10) розв'язувати проблеми, що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, формулювати проблеми, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, здобувати потрібні дані з надійних джерел, презентувати та аргументувати рішення;

11) співпрацювати з іншими, що передбачає вміння обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову

роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Загальний обсяг навчального навантаження (в годинах) і його розподіл за освітніми галузями, циклами та роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для цього в Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу освіти встановлюється у межах вказаного в

Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеними згідно з типовим навчальним планом за галузями, заклад освіти визначив обсяг фактичного річного навантаження для 5-6 класів наступним чином:

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна	На тиждень	11+1	11+2
	На рік	385+35	385+70
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1+1	2
	На рік	35+35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	26+2	29+2
	На рік	1015	1085
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Загальнорічна кількість навчальних	На тиждень	31	34

годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленням за цими предметами / інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання
(адаптаційний цикл базової середньої освіти)

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову (передбачені обраним варіантом навчального плану Типової освітньої програми), сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Програма для адаптаційного циклу базової середньої освіти розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мовно-літературна, у тому числі: Рідномовна освіта (українська мова та література;) (МОВ)
- Іншомовна освіта (ІНО)
- Математична (МАО)
- Природнича (ПРО)
- Технологічна (ТЕО)
- Інформатична (ІФО)
- Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)
- Громадянська та історична (ГІО)
- Мистецька (МІО)
- Фізична культура (ФІО).

Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» реалізується через інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добротут» та предмет «Етика»

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 5-6 класів окреслено у навчальних планах закладу (Додатки 6-8).

**Перелік
модельних програм для учнів 5 класів 2023/2024 н.р.
за результатами вибору учителів
(Рекомендовано Міністерством освіти і науки України)**

**(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795
зі змінами від 10 серпня 2021 року № 898),
схвалено педагогічною радою від 20.04.2023 (протокол № 15)**

1. Модельна навчальна програма з української мови для 5–6 класів авторів Заболотного О. В., Заболотного В. В. та інших.
2. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.
3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.).
4. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.
5. Модельна навчальна програма Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.).
6. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.).
7. Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.).
8. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.).
9. Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Гісем О., Мартинюк О.).
10. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.).
11. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.).
12. Модельна навчальна програма «Мистецтво.5-6 класи»(інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори:Масол Л. М.,Просіна О. В.)
13. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші).

**Перелік
модельних програм для учнів 6 класів 2023/2024 н.р.
за результатами вибору учителів**

**(Рекомендовано Міністерством освіти і науки України)
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795),
схвалено педагогічною радою від 28.03.2023 (протокол № 13),
від 20.04.2023 (протокол № 15)**

1. Модельна навчальна програма з української мови для 5–6 класів (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В. та інші).
2. Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)
3. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.).
4. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)
5. Модельна навчальна програма Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автор Істер О.С.).
6. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Коршевнік Т.В.).
7. Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Запотоцький с.П., Карпюк Г.І.)
8. Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.).
9. Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.).
10. Модельна навчальна програма «Історія України. Всесвітня історія» для закладів загальної середньої освіти 5-6 класи (автори Гісем О., Мартинюк О.).
11. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.).
12. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.).
13. Модельна навчальна програма «Мистецтво.5-6 класи»(інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (автори:Масол Л. М.,Просіна О. В.)
14. Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші).

Опис форм організації освітнього процесу

Відповідно до листа МОН України від 20.08.2019 № 79-525 «Щодо організації форм здобуття загальної середньої освіти» та статті 9 Закону України «Про освіту» загальна середня освіта у гімназії організовується за такими формами:

- інституційна (очна (денна));
- індивідуальна (сімейна (домашня), педагогічний патронаж індивідуальна освітня траєкторія).

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Під час освітнього процесу використовуються:

- очні навчальні заняття (різні типи уроків);
- заняття з використанням дистанційних технологій (єдина система Google Workspace);
- змішана (поєднання очного і дистанційного навчання);
- самостійна робота;
- екскурсії, віртуальні подорожі;
- квести, змагання;
- інтерактивні уроки (урок-дискусії, перегорнуте навчання, диспути, проблемні уроки),

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис інструментарію оцінювання

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та Методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень

учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289) основними видами оцінювання результатів учнів є поточне формувальне (оцінювання для навчання) та підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання, з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів.

Під час організації формувального поточного оцінювання у діяльності вчителя використовується алгоритм:

- Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, вивчення теми). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.
- Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року, залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.
- Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Доцільно акцентувати увагу на позитивній динаміці досягнень, не протиставляти учнів одне одному.
- Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності учні спрямовуються на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Завдання вчителя – створити умови для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання.
- Коригування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Формувальне оцінювання має на меті підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх напашуванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень школярів.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок I та II семестру. Для визначення річної оцінки враховується динаміка особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, зокрема графічної (шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами тощо).

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п. п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам). Під час оцінювання навчальних досягнень враховується дотримання учнями принципів доброчесності: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти або на її основі розробляються власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонованій Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

**ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

<p align="center">ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ</p> <p>Рівні Категорії критеріїв</p>	<p align="center">Початковий рівень 1 – 3 балів</p>	<p align="center">Середній рівень 4 – 6 балів</p>	<p align="center">Достатній рівень 7 – 9 балів</p>	<p align="center">Високий рівень 10 – 12 балів</p>
<p><i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i></p>	<p>Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію</p>	<p>Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей</p>	<p>Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел</p>	<p>Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації</p>
<p><i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i></p>	<p>Учень/учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або</p>	<p>Учень/учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або</p>	<p>Учень/учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її</p>	<p>Учень/учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить</p>

	прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання/розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання/розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання/виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень/учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності	Учень/учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-

			й можливі шляхи їх подолання	пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання
--	--	--	------------------------------	--

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у вересні-жовтні першого семестру 5 класу застосовується формувальне оцінювання, що супроводжується вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі) як адаптаційний період. З листопада відбувається перехід на оцінювання результатів навчання учнів з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Результати річного оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі/учениці в кінці навчального року. Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Орієнтовні вимоги до критеріїв і шкал оцінювання

Критерій	1 Незадовільно	2 Задовільно	3 Добре	4 Відмінно
Чіткість і зрозумілість критеріїв	Критерії є незрозумілими, не стосуються змісту навчальної програми або за змістом істотно перекривають один одного	Критерії можна зрозуміти, але вони недостатньо чітко розмежовуються між собою або не повністю відповідають змісту навчальної програми та/або виду навчальної діяльності	Критерії загалом є зрозумілими, чітко розмежовуються між собою й загалом відповідають змісту навчальної програми та виду навчальної діяльності	Кожен критерій є виразним і чітко окресленим, повністю відповідає змісту навчальної програми й виду навчальної діяльності
Чіткість розмежування між рівнями досягнень	Неможливо або майже неможливо розрізнити рівні досягнень між собою	Рівні досягнень можна розрізнити між собою, але розмежування недостатньо чітке	Розмежування між рівнями досягнень є очевидним	Кожен рівень досягнень є чітко окресленим і кожен наступний рівень відрізняється від попереднього за чіткими й логічними ознаками
Надійність шкали оцінювання	Перехресне оцінювання часто призводить до істотних відмінностей у результатах	Перехресне оцінювання іноді призводить до відмінних результатів	Є загальна узгодженість між результатами при перехресному оцінюванні (різниця менше 5-10% або ½ рівня)	Результати перехресного оцінювання є послідовно однаковими
Обізнаність учнів про критерії та шкалу оцінювання	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання і мають певне уявлення про	Критерії та шкала оцінювання відкрито використовуються для презентації	Критерії та шкала оцінювання є предметом обговорення й постійного

		очікувані результати їх навчальної діяльності	завдання й супроводу учнів	супроводу учнів у процесі навчальної діяльності
Підтримка розвитку метакогнітивних навичок учнів	Учні не знають про критерії та шкалу оцінювання і не можуть використовувати її для регулювання власної навчальної діяльності	Учнів повідомлено про критерії та шкалу оцінювання, але під час навчальної діяльності критерії та шкала не перебувають у фокусі уваги	Учні знають про критерії та шкалу оцінювання як про інструмент, що допомагає зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати	Критерії та шкала оцінювання постійно перебувають у фокусі уваги і використовуються як інструмент, що допомагає учням зрозуміти, чого вони навчаються, що їм вдається добре, а над чим треба попрацювати
Участь учнів у розробленні та застосуванні критеріїв і шкали оцінювання	Учні не беруть участі ні в розробленні, ні в застосуванні критеріїв і шкали оцінювання в процесі навчання	Учням пропонують готові критерії та шкалу оцінювання для можливого самооцінювання в процесі навчання	Учні обговорюють і надають пропозиції до проекту критеріїв і шкали, є відповідальними за їхнє застосування для самооцінювання та/або взаємооцінювання в процесі навчання	Учителі й учні разом відповідають за розроблення критеріїв і шкали оцінювання; учні постійно застосовують їх для самооцінювання й взаємооцінювання в процесі навчання

Шкала оцінювання критеріїв:

0 – 5.0 = потребують доопрацювання   **5.5 – 7.5 = застосовні**   **8.0 - 10 = добре**   **10.5 – 12.0 = відмінно**

Кожний показник рівня 1 = 0.5 балів, рівня 2 = 1.0 бал, рівня 3 = 1.5 бали, рівня 4 = 2.0 бали.

За кожним критерієм кількість балів визначається лише за одним рівнем.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Спостереження проводяться упродовж року за планом визначеним закладом освіти. Рекомендовано позначати особливо виражені наскрізні вміння учня/учениці, зокрема, вияв інтересу до навчання, розуміння прочитаного, вміння висловлювати власну думку, критично та системно мислити, логічно обґрунтовувати власну позицію, діяти творчо, вияв ініціативи у процесі навчання, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими з метою заохочення подальшого розвитку відповідних умінь.

Стан сформованості навчальної діяльності здійснюється вербально шляхом виставлення відповідної позначки √ навпроти рівня сформованого уміння.

Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу.

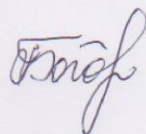
Зазначена графа у Свідоцтві досягнень заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для учнів 5 класу
з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

(Відповідно до наказу МОН від 19.02.2021 № 235, додаток 1)

Освітня галузь	Індекс освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах 5 клас
		<i>Інваріантна складова:</i>	
Мовно-літературна	МОВ	Українська мова	4
		Українська література	2
		Англійська мова	3,5+0,5
		Зарубіжна література	1,5+0,5
Математична	МАО	Математика	5
Природнична	ПРО	ІК «Пізнаємо природу»	2
Соціальна та здоров'я-збережувальна	СЗО	ІК «Здоров'я, безпека та добробут»	1
		Етика	0,5
Громадянська та історична	ГЮ	Вступ до історії України та громадянської освіти	1+1
Технологічна	ТЕО	Технології	2
Інформатична	ІФО	Інформатика	1,5
Мистецька	МИО	Мистецтво	2
Фізична культура	ФІО	Фізична культура	3
Разом (без годин фізичної культури)			26+3+2
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			28
Разом з годинами фізичної культури			31
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)			31

Директор

Світлана БОГОДИСТА

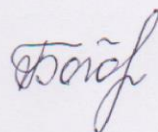

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для учнів 6 класу
з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

(Відповідно до наказу МОН від 19.02.2021 № 235, додаток 1)

Освітня галузь	Індекс освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах 6 клас
		<i>Інваріантна складова:</i>	
Мовно-літературна	МОВ	Українська мова	4+1
		Українська література	2
		Англійська мова	3,5+0,5
		Зарубіжна література	1,5+0,5
Математична	МАО	Математика	5
Природнича	ПРО	ІК «Пізнаємо природу»	2
		Географія	2
Соціальна та здоров'я-збережувальна	СЗО	ІК «Здоров'я, безпека та добробут»	1
		Етика	0,5
Громадянська та історична	ГЮ	Історія України. Всесвітня історія	2
Технологічна	ТЕО	Технології	2
Інформатична	ІФО	Інформатика	1,5
Мистецька	МИО	Мистецтво	2
Фізична культура	ФІО	Фізична культура	3
Разом (без годин фізичної культури)			29+3+2
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітнього компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			31
Разом з годинами фізичної культури			34
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)			34

Директор

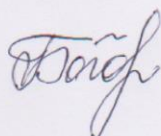
Світлана БОГОДИСТА

ЗАГАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для учнів 5-6 класів
з українською мовою навчання
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

(Відповідно до наказу МОН від 19.02.2021 № 235, додаток 1)

Освітня галузь	Індекс освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
			5 клас	6 клас
Мовно-літературна	МОВ	Українська мова	4	4+1
		Українська література	2	2
		Англійська мова	3,5+0,5	3,5+0,5
		Зарубіжна література	1,5+0,5	1,5+0,5
Математична	МАО	Математика	5	5
Природнича	ПРО	ІК «Пізнаємо природу»	2	2
		Географія	-	2
Соціальна та здоров'я-збережувальна	СЗО	ІК «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
		Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична	ГЮ	Вступ до історії України та громадянської освіти	1+1	-
		Історія України. Всесвітня історія	-	2
Технологічна	ТЕО	Технології	2	2
Інформатична	ІФО	Інформатика	1,5	1,5
Мистецька	МІО	Мистецтво	2	2
Фізична культура	ФІО	Фізична культура	3	3
Разом (без годин фізичної культури)			26+3+2	29+3+2
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітнього компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			2	2
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня			28	31
Разом з годинами фізичної культури			31	34
Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)			34	34

Директор

Світлана БОГОДИСТА

РОЗДІЛ 3

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА 7-9 КЛАСИ

Освітня програма базової загальної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма для 7-9 класів Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова КМУ від 30 вересня 2020 року № 898) та за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня, затвердженими наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 1).

Вимоги до осіб,

які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем.
2	Спілкування іноземними	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух

	мовами	<p>зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації.</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях.</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу.</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та</p>

		діаграм за допомогою програмних засобів.
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмій; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі).</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: оцадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту.</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до</p>

		культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва.
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Вони є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології
Здоров'я і фізична культура.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладу загальної середньої освіти складає 3640 годин/навчальний рік:

- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Освітня програма дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти. У ньому встановлено погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначено гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Інваріантна складова навчальних планів 7-9-х класів сформована на державному рівні і забезпечує реалізацію змісту шкільної освіти на рівні Державних стандартів. Реалізація Державного стандарту базової загальної середньої освіти здійснюється за варіантами навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання.

Освітня галузь «Математика» у освітній програмі школи реалізується через окремі предмети «Алгебра» та «Геометрія» (7-9 класи). У межах галузі вивчаються предмети «Біологія», «Географія», «Фізика» та «Хімія». Освітня галузь «Технології» у освітній програмі школи реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика». В рамках галузі «Мистецтво» у 7 класі викладаються окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво», у 8-9 класах – інтегрований курс «Мистецтво». Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» у освітній програмі школи реалізується через окремі предмети «Основи здоров'я» та «Фізична культура». Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статевовікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 «Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план з визначеним переліком предметів та інтегрованих курсів та закріпленням за цими предметами/інтегрованими курсами тижневим навчальним навантаженням для кожного року навчання

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за

роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову (передбачені обраним варіантом навчального плану Типової освітньої програми), сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Навчальні плани для здобувачів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблені на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 26.02.2020 № 143).

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури (українська мова, українська література, іноземна (англійська та німецька) мова, зарубіжна література);
- Суспільствознавство (історія України, всесвітня історія, основи правознавства);
- Мистецтво (музичне мистецтво, образотворче мистецтво, мистецтво);
- Математика (математика, алгебра, геометрія);
- Природознавство (природознавство, біологія, географія, фізика, хімія);
- Технології (трудове навчання, інформатика);
- Здоров'я і фізична культура (основи здоров'я, фізична культура).

Повноцінність базової загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

За рахунок варіативної складової в 7-9 класах введено курси за вибором:

Клас	Предмет	I семестр	II семестр
7 клас	Сучасна українська літературна мова: морфологія	1	1
8 клас	Фінансова грамотність	1	1
	Українознавство	1	1
9 клас	Основи синтаксису	1	1

За рахунок варіативної складової виділено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, в зв'язку з великим обсягом програмного матеріалу:

Клас	Предмет	I семестр	II семестр
7 клас	Українська мова	1,5	1,5
8 клас	Українська мова	1	1
9 клас	Українська мова	1	1
	Історія України	1	1

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 7-9 класів окреслено у навчальних планах закладу загальної середньої освіти II ступеня (Додатки 9-12)

Перелік навчальних програм

II ступінь

7 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804)
Українська література	Українська література: 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804)
Алгебра	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ МОН України від 07 червня 2017 року № 804)
Геометрія	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ МОН України від 07 червня 2017 року № 804)
Зарубіжна література	Світова література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», К., 2017 р. Наказ МОН від 29.05.2015 № 585 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. Програма для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Географія	Географія. Навчальна програма для 6-9 класів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804
Історія України	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 № 804
Всесвітня історія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 № 804
Трудове навчання	Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів.5-9 класи) (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Основи здоров'я - К.:Видавничий дім «Освіта», 2013 (Зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Інформатика	Інформатика. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804
Фізична культура	Фізична культура. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (автори Круцевич Т.Ю. та інші). Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804

Музичне мистецтво Образотворче мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. (оновлена), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804
Сучасна українська літературна мова: морфологія	Сучасна українська літературна мова: морфологія. Програма курсу за вибором для учнів 7 класу. Т.Гнаткович, О.Береш-Попович. Лист ІМЗО від 04.07.2019 № 221/12-Г-551

8 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Українська література: 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804)
Алгебра	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Геометрія	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Зарубіжна література	Світова література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», К., 2017 р. Наказ МОН від 29.05.2015 № 585 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. Програма для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Географія	Географія. Навчальна програма для 6-9 класів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804
Історія України	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 №804
Всесвітня історія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 № 804
Трудове навчання	Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи» (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804
Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Основи здоров'я - К.:Видавничий дім «Освіта»,2013 (Зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 80
Інформатика	Інформатика. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;

Фізична культура	Фізична культура. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (автори Круцевич Т.Ю. та інші). Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. (оновлена), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804
Фінансова грамотність	«Прикладні фінанси» для учнів 8 класу (лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-331).
Українознавство	Навчальна програма для учнів 5-11 класів закладів загальної середньої освіти України. Рекомендовано МОН України (лист МОН України від 10.08.2020 № 1/11-5310)

9 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Українська література: 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013, (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Алгебра	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Геометрія	Математика. Навчальна програма для учнів 5–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І., (наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804)
Зарубіжна література	Світова література. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. - К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», К., 2017 р. Наказ МОН від 29.05.2015 № 585 зі змінами, затвердженими наказом МОН від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. Програма для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Географія	Географія. Навчальна програма для 6-9 класів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804
Історія України	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 № 804
Всесвітня історія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 клас», 2017, наказ МОНУ від 07.06.2017 р. № 804
Правознавство	Правознавство. Практичний курс. 9 клас. (авт. Ремех Т.О., Пометун О.І.). Програма, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804
Трудове навчання	Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи» (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804

Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Основи здоров'я - К.:Видавничий дім «Освіта»,2013 (Зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 80
Інформатика	Інформатика. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804;
Фізична культура	Фізична культура. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (автори Круцевич Т.Ю. та інші). Наказ Міністерства освіти і науки України від 07 червня 2017 року № 804
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. (оновлена), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804
Основи синтаксису	Основи синтаксису Програма курсу за вибором. 9 клас (авт. Гнаткович Г.Д., Добоні М.М., Михайловський Н.А.) – Лист ІМЗО від 27.05.2019 № 1/12-Г-300

Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (урок-дискусії, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Сформовані компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях. Практичне заняття – це форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, про виконання яких звітують перед учителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах і ланках (зокрема робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу експерсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання здобувачів освіти 7-9 класів здійснюється згідно з наказом МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними згідно з наказом МОН України від 19.08.2016 № 1009) та методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до наведених критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів:

Початковий	1 бал	Учні розрізняють об'єкти вивчення.
	2 бал	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.
	3 бал	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання.
Середній	4 бали	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію.
	5 балів	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й невідповідностями дати визначення понять, правило.
	6 балів	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
Достатній	7 балів	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії.
	8 балів	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності.
	9 балів	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	10 балів	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
	11 балів	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити

	інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
12 балів	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Змістом вимог до оцінювання є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень учнів, які структуровані у навчальних програмах, за предметами.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та інші).

Видами оцінювання навчальних досягнень учнів є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня (учениці) в оволодінні змістом предмета, уміннями та навичками відповідно до вимог навчальних програм.

Об'єктом поточного оцінювання рівня навчальних досягнень учнів є знання, вміння та навички, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завдання є: встановлення й оцінювання рівнів розуміння і первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, закріплення знань, умінь і навичок.

Формами поточного оцінювання є індивідуальне, групове та фронтальне опитування; робота з діаграмами, графіками, схемами; зарисовки біологічних об'єктів; робота з контурними картами; виконання учнями різних видів письмових робіт; взаємоконтроль учнів у парах і групах; самоконтроль тощо. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів.

Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці.

Тематичному оцінюванню навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу).

Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;
- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

Тематична оцінка виставляється на підставі результатів опанування учнями матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок,

різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, самостійних, творчих, контрольних робіт) та навчальної активності школярів.

Перед початком вивчення чергової теми всі учні мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять); кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення; умовами оцінювання.

Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, а за рік - на основі семестрових оцінок.

Учень (учениця) має право на підвищення семестрової оцінки.

У процесі навчання, зокрема під час оцінювання, вчитель повинен виявляти доброзичливість, вимогливість поєднувати з індивідуальним підходом, тобто порівнювати виявлені досягнення учня (учениці) не тільки з нормою, а з його (її) попередніми невдачами чи успіхами.

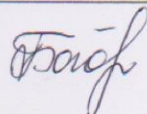

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
з українською мовою навчання для учнів 7 класу
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

Відповідно до Таблиці 1 Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 20.04.2018 № 405)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
	7 клас
Інваріантна складова:	
Українська мова	2,5+1,5
Українська література	2
Англійська мова	3
Зарубіжна література	2
Історія України	1
Всесвітня історія	1
Основи правознавства	-
Музичне мистецтво	1
Образотворче мистецтво	1
Мистецтво	-
Математика	-
Алгебра	2
Геометрія	2
Природознавство	-
Біологія	2
Географія	2
Фізика	2
Хімія	1,5
Трудове навчання	1
Інформатика	1
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
Разом (без годин фізичної культури)	28+3+1,5
Варіативна складова із них :	
1) на збільшення годин інваріантної складової	1,5
2) на курси за вибором	1
Сучасна українська літературна мова: морфологія	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	30,5
Разом з годинами фізичної культури	33,5
Всього (без урахування поділу класів на групи)	33,5
Граничний обсяг домашнього завдання	90 хв.

Директор

Світлана БОГОДИСТА

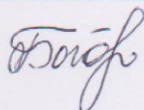
Додаток 10
до Освітньої програми Гімназії № 8
імені Панаса Мирного
на 2023/2024 н.р.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
з українською мовою навчання для учнів 8 класів
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

Відповідно до Таблиці 1 Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 20.04.2018 № 405)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	8-А клас	8-Б клас
<i>Інваріантна складова:</i>		
Українська мова	2+1	2+1
Українська література	2	2
Англійська мова	3	3
Зарубіжна література	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Основи правознавства	-	-
Музичне мистецтво	-	-
Образотворче мистецтво	-	-
Мистецтво	1	1
Алгебра	2	2
Геометрія	2	2
Природознавство	-	-
Біологія	2	2
Географія	2	2
Фізика	2	2
Хімія	2	2
Трудове навчання	1	1
Інформатика	2	2
Основи здоров'я	1	1
Фізична культура	3	3
Разом (без годин фізичної культури)	28,5+3+1	28,5+3+1
<i>Варіативна складова</i>	3	3
<i>із них:</i>		
1) на збільшення годин інваріантної складової	1	1
2) на курси за вибором	2	2
Курси за вибором:	2	2
Фінансова грамотність	1	1
Українознавство	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	31,5	31,5
Разом з годинами фізичної культури	34,5	34,5
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	34,5	34,5
Граничний обсяг домашнього завдання	90 хв.	90 хв.

Директор

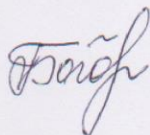
Світлана БОГОДИСТА

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
з українською мовою навчання для учнів 9 класу
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік

Відповідно до Таблиці 1 Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 20.04.2018 № 405)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах
	9 клас
Інваріантна складова	
Українська мова	2+1
Українська література	2
Англійська мова	3
Зарубіжна література	2
Історія України	1,5+1
Всесвітня історія	1
Основи правознавства	1
Музичне мистецтво	-
Образотворче мистецтво	-
Мистецтво	1
Алгебра	2
Геометрія	2
Природознавство	-
Біологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	2
Трудове навчання	1
Інформатика	2
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
Разом (без годин фізичної культури)	30+3+2
Варіативна складова	3
із них:	
1) на збільшення годин інваріантної складової	2
2) на курси за вибором	1
Основи синтаксису	1
Гранично допустиме навчальне навантаження на одного учня	33
Разом з годинами фізичної культури	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	36
Граничний обсяг домашнього завдання	90 хв.

Директор

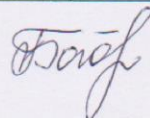

Світлана БОГОДИСТА

ЗАГАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
з українською мовою навчання для учнів 7-9 класів
Гімназії №8 імені Панаса Мирного Полтавської міської ради
на 2023/2024 навчальний рік
Відповідно до Таблиці 1 Типової освітньої програми
(наказ МОН України від 20.04.2018 № 405)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
	7 клас	8-А клас	8-Б клас	9 клас
<i>Інваріантна складова</i>				
Українська мова	2,5+1,5	2+1	2+1	2+1
Українська література	2	2	2	2
Англійська мова	3	3	3	3
Зарубіжна література	2	2	2	2
Історія України	1	1,5	1,5	1,5+1
Всесвітня історія	1	1	1	1
Основи правознавства	-	-	-	1
Музичне мистецтво	1	-	-	-
Образотворче мистецтво	1	-	-	-
Мистецтво	-	1	1	1
Алгебра	2	2	2	2
Геометрія	2	2	2	2
Природознавство	-	-	-	-
Біологія	2	2	2	2
Географія	2	2	2	1,5
Фізика	2	2	2	3
Хімія	1,5	2	2	2
Трудове навчання	1	1	1	1
Інформатика	1	2	2	2
Основи здоров'я	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3
Разом (без годин фізичної культури)	28+3+1,5	28,5+3+1	28,5+3+1	30+3+2
<i>Варіативна складова</i>	2,5	3	3	3
<i>із них:</i>				
1) на збільшення годин інваріантної складової	1,5	1	1	2
2) на курси за вибором	1	2	2	1
Сучасна українська літературна мова: морфологія	1	-	-	-
Основи синтаксису	-	-	-	1
Фінансова грамотність	-	1	1	-
Українознавство	-	1	1	-
Графічно допустиме навчальне навантаження на одного учня	30,5	31,5	31,5	33
Разом з годинами фізичної культури	33,5	34,5	34,5	36
Всього фінансується (без урахування поділу класів на групи)	33,5	34,5	34,5	36
Графічний обсяг домашнього завдання	90 хв.	90 хв.	90 хв.	90 хв.

Директор

Світлана БОГОДИСТА